

Oare ar fi putut fi și altfel?

De Tiberiu Ezri

Înainte de Holocaust, în 1939, în lume trăiau 16.6 milioane de evrei, pe când în 2025 trăiesc numai 15.8 milioane.(1,2) Deci, nici după 81 de ani nu am putut recupera numeric cele șase milioane de evrei exterminați ?

La acest lucru cred că au contribuit și alți factori, de exemplu convertirea în masă la creștinism, așa cum se întâmplă în SUA, și scăderea natalității evreilor care nu sunt habotnici și alcătuiesc majoritatea populației evreiești .

În acest articol voi analiza două întrebări care nu au aparent legătură directă una cu alta: Oare se puteau salva mai mulți evrei în timpul Holocaustului? Oare nu se putea împiedica refugiul criminalilor naziști din Europa? Dar legătura esențială dintre aceste două întrebări este faptul că multe capete naziste responsabile de crimele Holocaustului, nu numai că au reușit să scape nepedepsiți pentru crimele lor, dar mulți dintre ei s-au și îmbogățit mulțumită bunurilor jefuite de la victime. Expresia din limba ebraică Haraṭahta ve gam iaraṣta? – Ai ucis și ai și moștenit? vine din "Cartea Regilor 21:19, despre povestea lui Ahab și Neboth.(3)

Oare se puteau salva mai multe vieți în timpul Holocaustului ?

Știu că în retrospect este ușor să critici situația de atunci, dar totuși, ceea ce se știe este că mulți evrei nu credeau că acest genocid se va întâmpla, alții (de exemplu, cei de la țară) nu prea aveau contact cu străinătatea și nu aveau surse de informații, iar alții chiar dacă știau la un moment dat ce îi așteaptă, nu aveau cum să scape. Așa erau evreii din Ungaria care nu avea ieșire la mare și țara era înconjurată de aliații naziștilor, care mișunau și înăuntrul țării. De multe ori, evreii se refugiau dintr-o țară ocupată de naziști (de exemplu din Germania în Austria, Franța sau Olanda), dar după un timp aceste țări au fost ocupate de naziștii germani, așa că evreii aveau soarta pecetluită.

Și totuși, unii oameni ne-evrei inimoși, riscându-și propria viață, mulți dintre ei fiind recunoscuți "Drept între popoare" (în 2023 erau 28.486), au salvat probabil câteva sute de mii de evrei. Un exemplu demn de remarcat a fost cel al reginei Mamă a României Elena.

Dar ce au făcut celelalte țări atunci când unii evreii voiau să emigreze, presimțind catastrofa regimului nazist german? În Statele Unite, care în 1938 încă nu intraseră în război, au fost primiți numai 85.000 dintre 125.000 de aplicanți. La conferința de la Evian din 1938, numai Republica Dominicană și Bolivia au fost de acord să primească refugiați evrei, În Bolivia au ajuns 30.000 de evrei, dar după război și criminali naziști refugiați.

În 1939, refugiați evrei germani de pe vaporul St Louis pornit din Hamburg au ajuns în Cuba, dar guvernul cubanez nu i-a primit și nici în SUA nu au fost admiși, așa că au făcut cale-ntoarsă spre Europa .

Dintre cei 908 de pasageri, 288 au găsit refugiu în Marea Britanie. Peste 200 au pierit în lagăre de exterminare.

60.000 de evrei germani au emigrat în Palestina Mandatară. Autoritățile locale britanice au limitat mult numărul de emigranți.

Cam 17.000 mii de evrei germani, polonezi și austrieci au ajuns în Shanghaiul controlat de japonezi. Cu timpul, emigrarea în SUA și în Palestina s-a îngreunat și mai mult, deși se știa deja de atrocitățile din ghetouri și din lagărele de concentrare. Între 1938–1939, guvernul a acceptat imigrarea în Marea Britanie a 10.000 de copii evrei, mai ales din Germania, Austria și Cehoslovacia (Kindertransport).

Nicholas Winton era evreu de origine germană. El a salvat 669 de copii evrei cehi și i-a plasat la diferite familii engleze care i-au adoptat temporar. 50 de ani mai târziu, BBC a organizat o întâlnire surpriză între salvator și cei salvați.

<https://www.youtube.com/watch?v=c0aoifNziKQ&t=770s>

Sir Nicholas Winton a murit în 2015 la vârstă respectabilă de 106 de ani. O supraviețuitoare a Kindertransport este fosta soacră a unui prieten de-al meu. Ea trăiește, apropiindu-se vertiginos de vârsta de 100 de ani .

Elveția a acceptat 30.000 de evrei, dar a refuzat intrarea altor zeci de mii de persoane. În Peninsula Iberică au ajuns cam 100.000 de evrei, majoritatea fiind acceptați de Portugalia. O mică parte dintre aceștia au primit viza de intrare în SUA.(4)

Toți 48.000 de evrei bulgari au fost salvați atunci când regele Bulgariei Boris III, aliat al Germaniei a refuzat să-i extrădeze pe evrei sub influența parlamentarului Dimitar Peshev, și a Mitropoliților Ștefan și Kiril.(5)

Danemarca i-a transferat într-o singură noapte pe cei peste 7.000 de evrei danezi în Suedia neutră. 99% din evreimea Danemarcei a supraviețuit Holocaustului.(6)

Cu toți acești oameni binevoitori pe care i-am citat, numărul total de evrei salvați de la Holocaust nu a atins nici 10% din numărul celor uciși. Nu toți evreii europeni au fost deportați: fie că trăiau în țări neutre sau neocupate de către nemți (o parte din URSS, SUA), sau criminalii nu au mai avut timp să-i deporteze. Așa a scăpat o parte din evreimea română și maghiară.

De ce nu au bombardat aliații lagărele de exterminare sau cel puțin căile ferate
care duceau la ele?

După intrarea Statelor Unite în 1941 ca aliați cu Marea Britanie în războiul împotriva axei Germaniei Italiei și a Japoniei, președintele SUA Roosevelt era conștient de atrocitățile care se petreceau în lagărele de exterminare, mai ales la Auschwitz. Dilema lui era dacă avioanele americane care făceau raiduri deasupra lagărului să îl bombeze sau nu. Ca să resolve această dilemă, ei s-a consultat printre altele și cu liderii evreimii americane. Răspunsul lor (foarte problematic) a fost că dacă SUA s-ar fi concentrat asupra bombardării lagărelor, acest lucru ar fi cauzat probabil o recrudescență a antisemitismului în SUA. Pe de altă parte bombele puteau să-i ucidă și pe evreii din lagăre. Churchill era de aceeași părere că eforturile militare trebuie concentrate în lupta împotriva armatelor axei. Dar oricum, moralitatea acestei decizii este discutabilă, mai ales în ultima fază a războiului, cea a deportărilor accelerate a evreimii ungare la Auschwitz. Nimic nu-i împiedica pe aliați să bombardeze căile ferate pe care în vagoane de vite, sute de mii de evrei din Ungaria au fost mânați la o moarte sigură. (8 ,7)

Cum au reușit atâția conducători naziști să scape nepedepsiți pentru crimele odioase pe care le-au comis?

Despre acest subiect am scris în mod detaliat în articolul meu publicat la Baabel, inclusiv am dat o listă de criminali „faimoși”, care fie că s-au ascuns în Germania, au rămas liberi în Germania și Austria, au scăpat repede din diferite închisori, dar mai

ales, cei mai răi, s-au refugiat în America Latină (cei mai mulți în Argentina), SUA, Canada, Egipt, Siria, Spania, Italia de Nord, etc.

<https://baabel.ro/2022/10/papa-pius-xii-evreii-și-rețeaua-șobolanilor-the-ratline/>

Termenul *Ratline* (Rețeaua șobolanilor) ar fi mai corect Ratlines, adică Rețelele șobolanilor.

Aceste rețele au fost înființate și menținute prin colaborarea unor forțe aparent contradictorii. Papa Pius XII și sfetnicii lui din Biserica catolică, erau simpatizanți în secret al ideilor naziste și antisemite și îi urau pe comuniști. Reprezentantul bisericii la Roma, Alois Hudal, hitlerist sufletist, a făcut rost de un număr mare de acte false, cu care criminalii s-au refugiat mai ales în America Latină. Crucea Roșie Internațională a procurat acte false naziștilor care se amestecau printre miile de supraviețuitori evrei care cereau și ei vize umanitare de emigrare. Conducerea Crucii Roșii a susținut post-factum că nu ei au falsificat actele

Unul dintre marii sprijinitori al acestor rețele a fost dictatorul Argentinei, Juan Peron, simpatizant al nazismului. El spera ca prin ei să facă rost de armament, de instructori ai forțelor armate, de meseriași de calitate și, în plus, de investiții pe care criminalii le puteau face din jefuirea averilor evreiești.

Dar cel mai surprinzător era sprijinul rețelei de către serviciile secrete americane și britanice. Scopul lor secundar era să facă rost de oameni care erau specialiști în diverse tehnologii militare avansate, dar scopul lor principal era contraspionajul împotriva rușilor care și ei reușeau să pună mâna pe foști naziști.

La încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, începuse deja războiul rece! (9,10, 11) S-a estimat că cel puțin 9.000 de criminali naziști au ajuns în America de Sud. (12)

Despre datoria diferitelor autorități europene din Germania sau din țările ocupate de ea se discută în recentul articol 'It is the role of justice to deal with this man': How the trial of Nazi war criminal Klaus Barbie shook the world" publicat recent la BBC.(13)

De asemenea, propun cititorilor excelenta carte "Hunting Evil", scrisă de englezul Guy Walters.

<https://www.youtube.com/watch?v=eSbW-joI9fE&t=14s>

Din nefericire, nici o țară nu ar fi putut primi șase milioane sau mai mulți evrei refugiați.

Și să nu uităm că, fără victoria rușilor, americanilor și a englezilor, Germania nazistă ar fi exterminat poporul evreu.

Voi încheia acest articol cu un mesaj optimist: poporul evreu are un refugiu în țara lui, Israel.

Bibliografie

1. <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/07/02/has-the-global-jewish-population-finally-rebounded-from-the-holocaust-not-exactly/>
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Jewish_population_by_country
3. <https://www.proz.com/kudoz/hebrew-to-english/religion/3633419-haharagta-or-haratzachta-vgam.html>
4. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/refugees>
5. https://en.wikipedia.org/wiki/The_Holocaust_in_Bulgaria
6. https://en.wikipedia.org/wiki/Rescue_of_the_Danish_Jews
7. https://en.wikipedia.org/wiki/Joint_Declaration_by_Members_of_the_United_Nations
8. https://en.wikipedia.org/wiki/Auschwitz_bombing_debate
9. https://www.fabriziomusacchio.com/weekend_stories/told/2024/2024-01-27-rattenlinien/
10. [https://en.wikipedia.org/wiki/Ratlines_\(World_War_II\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ratlines_(World_War_II))
11. <https://www.history.com/articles/how-south-america-became-a-nazi-haven>
12. <https://aish.com/nazi-havens-in-south-america/>
13. <https://www.bbc.com/culture/article/20250627-how-the-trial-of-nazi-war-criminal-klaus-barbie-shook-the-world>

Tiberiu Ezri (Rehovot-Israel) și Peter Szmuk (Dallas)

Ilustrație 1 – frontispiciu

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:German_Reich_1942_\(Extended\).svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:German_Reich_1942_(Extended).svg)

Qbox673, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>>, via
Wikimedia Commons